

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ Η ΑΝΑΓΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΝΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΑΡΑΒΑ

Ἐντεταλμένου Καθηγητοῦ Σχολῆς Στατιστικῆς τῆς Α. Β. Σ. Π.

Τὸ Ἀσφαλιστικόν, ἔπειτα ἀπὸ πολύμηνον παραμονήν, φαινομενικῶς τοῦλάχιστον, εἰς τὸ «νεκρὸν» σημεῖον, ὀδηγεῖται ραγδαίως πρὸς μίαν ρύθμισιν, διὰ τὴν ὁποίαν βέβαια ὁ ἀμερόληπτος παρατηρητῆς δὲν δύναται νὰ ἐκφέρῃ γνώμην περὶ τοῦ ἂν εἶναι ἡ καλυτέρα δυνατὴ, πρὶν δημοσιευθῆ τὸ κείμενον τοῦ νέου κώδικος ἀσφαλίσεως. Ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε ὅμως κοινολογηθείσας πληροφορίας περὶ ὠρισμένων γενικωτέρων διατάξεων τοῦ Κώδικος συνάγεται ὅτι δικαιολογεῖται πολλὴ ἐπιφύλαξις ἔναντι τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς σχεδιαζομένης ἀναμορφώσεως.

Τοῦτο δὲν σημαίνει ἀναγκαιῶς ὅτι συντασσόμεθα πρὸς τὰς ἀπόψεις τῶν Ὀργανώσεων ὠρισμένων κατηγοριῶν ἠσφαλισμένων, οἱ ὅποιοι, μολονότι ἐνδέχεται νὰ ἐμφανίζωνται ὡς οὐραγοὶ ἐκείνων πού τοὺς κινητοποιοῦν, χωρὶς νὰ ἐξετάζουσι ἂν ἡ παρόρμησις οὕτῃ ὀφείλεται καὶ εἰς μὴ ἀνιδιοτελεῆ ἐλατήρια, ἀνθίστανται, ἐν τούτοις, καλῆ τῇ πίστει, ἔναντιον τοῦ σχεδιαζομένου νέου ἀσφαλιστικοῦ καθεστώτος, μὲ τὴν πλήρως δικαιολογημένην φοβίαν ἐνώπιον τοῦ ἄλματος πρὸς τὸ ἄγνωστον.

Ἡ ψυχολογία ὅμως αὐτῆ τοῦ στείρου συντηρητισμοῦ, πού ὀδηγεῖ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἀποτελεμάτωσιν καὶ τὸν μαρασμόν, ἐνδεχόμενον τοῦ ὁποίου τὸν κίνδυνον ἔχουν μὲν συνειδητοποιήσει πολλοὶ ἀπὸ τοὺς διαμαρτυρομένους, πιστεύουσι ὅμως ὅτι αὐτὸ θὰ βραδύνη ἀκόμη καὶ ἕως τότε ἔχει ὁ Θεός, αὐτῆ ἡ ψυχικὴ ἀδυναμία τοῦ «ὃ βούλεται τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται» εἶναι ἐντελῶς ἀπαραδέκτον νὰ ἐνεργήσῃ ὡν τροχοπέδη εἰς τὴν ἐξυγιαντικὴν προσπάθειαν. Τοῦτο ὅμως ὑπὸ μίαν, ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν, ὅτι δηλαδὴ ἐγένετο ἡ ἐπιλογή τοῦ μᾶλλον ἐνδεδειγμένου τρόπου ἐξυγιάνσεως τῆς λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Καὶ διὰ νὰ καταστῇ βεβαία καὶ πειστικὴ ἡ ὑπαρξις τῆς προϋποθέσεως αὐτῆς δὲν ἀρκεῖ ἀπλῶς ἡ αἰσιόδοξος πεποίθησις πού ἐξεφράσθη προσφάτως ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη, μὲ τὴν ὑπόμνησιν τῶν στίχων τοῦ Ἐθνικοῦ ποιητοῦ διὰ τὴν ἀνθοπλημμύραν τοῦ χάσματος «πού ἄνοιξε ὁ σεισμός».

Αὐτῆ, εἶναι ἡ αἰσιόδοξος λυρική ἄποψις. Ἡ πεζὴ πραγματικότης ὅμως

διδάσκει ότι τὸ συνηθέστερον εἶναι νὰ φυτρώνουν τσουκνίδες μᾶλλον καὶ ὄχι ἄνθη εἰς τὰ ἐρείπια τῶν σεισμῶν, καί, διὰ νὰ μὴ πνιγοῦν ἀνάμεσά των τὰ ἄνθη, ἀπαιτοῦνται ζιζανιοκτόνα, πού εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι αἱ, ἐν ὄψει τῶν πραγματικῶν δεδομένων, ἐπιστημονικῶς ὀρθαί τεχνικαὶ βάσεις τῶν ἰδρυθησομένων νέων ἀσφαλιστικῶν Ὁργανισμῶν.

Αἱ βάσεις αὐταὶ καθορίζονται ἀπὸ τὰ ἐξαγόμενα ὠρισμένων μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν, ἐξαρτώμενα ἀπὸ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τοῦ πρὸς ἀσφάλισιν πληθυσμοῦ, τὰ ὁποῖα ἡμπορεῖ νὰ διαφέρουν οὐσιωδέστατα μεταξὺ δύο διαφόρων ἐπαγγελματικῶν κατηγοριῶν.

Τοιαύτης φύσεως χαρακτηριστικὸν εἶναι π.χ. ἡ καθ' ἡλικίας σύνθεσις τοῦ ἠσφαλισμένου πληθυσμοῦ. Οὕτως, ἐνῶ ἂν πρόκειται περὶ ἀπλῶν ἐργατῶν, οἱ ἠσφαλισμένοι θὰ ἀνήκουν εἰς πᾶσαν ἡλικίαν ἄνω τῶν 14 ἐτῶν, ἀντιστοιχῶς, προκειμένου περὶ ἰατρῶν ἢ μηχανικῶν εἶναι προφανὲς ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχουν ἠσφαλισμένοι ἡλικίας μικροτέρας τῶν 25 τοῦλάχιστον ἐτῶν. Ἡ διαφορὰ δὲ αὐτὴ ἔχει τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀσφαλιστικῆς εἰσφορᾶς, πρᾶγμα καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ φανερόν, διότι ἐκεῖνος πού εἰσφέρει ἐπὶ μακρότερον χρόνον θὰ συσσωρεύη μὲ μικρότερον ἐτήσιον ἀσφάλιστρον ὅσα καὶ ἐκεῖνος πού θὰ καταβάλλῃ ὑψηλότερον ἀσφάλιστρον ἐπὶ χρόνον κατὰ δέκα ἔτη βραχύτερον.

Ἄλλο, σημαντικώτατον χαρακτηριστικὸν εἶναι ἐπίσης ὁ βαθμὸς τοῦ κινδύνου ἀναπηρίας πού ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν συνταξιοδότησιν πολὺ πρὸ τῆς καταλήψεως ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας. Ἴδου π.χ. πόσον σημαντικαὶ διαφοραὶ ὑπάρχουν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους βιομηχανίας, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν κατανομὴν τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων πού δίδει τὸ ΙΚΑ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ποσοστιαίαν κατανομὴν τῶν ἐργατῶν τῶν κλάδων τούτων, βάσει στοιχείων τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας. Ἄν παραστήσωμεν διὰ τοῦ 100 τὸν βαθμὸν κινδύνου ἀτυχήματος εἰς τὰς βιομηχανίας τροφίμων, ἡ διαβάθμισις τῶν ἄλλων κλάδων θὰ δίδεται ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον σειρὰν :

Τροφαὶ 100 Ὑφαντικά 135, Χημικὰ 171, Τσιμέντα κ.λ.π. 286, Χάρτης καὶ εἶδη ἐκ χάρτου 354, Ζυλουργικὰ καὶ φελλὸς 545, Μεταλλουργικὰ ἐν γένει 687. Ἐπομένως, ὁ ἀπασχολούμενος π.χ. εἰς τὴν μεταλλουργίαν διατρέχει κίνδυνον ἀτυχήματος, ἄρα καὶ ἀναπηρίας, ἑπταπλασίως μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν ἀπασχολούμενον εἰς τὴν βιομηχανίαν τροφίμων.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι διὰ τοὺς ἀσκοῦντας ἀλλὰ, μὴ χειρωνακτικά, ἐπαγγέλματα ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι σχεδὸν ἀμελητέος. Οὕτως, ἐνῶ εἰς τὸ ΙΚΑ ἐναντι 100 συνταξιούχων γήρατος ἀντιστοιχοῦν 43 συνταξιούχοι ἀναπηρίας, εἰς τὴν ὁμάδα τῶν συνταξιούχων τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ Ἑλλάδος εἰς 100 συνταξιούχους γήρατος ἀντιστοιχοῦν 5 ἀναπηρίας δηλ. 8 1/2 φορές ὀλιγώτερον.

Ὅταν λοιπόν, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸ ΙΚΑ, ὅλοι ἀνεξαιρέτως καταβάλλουν τὸ αὐτὸ ἀσφάλιστρον διὰ τὸν κίνδυνον ἀναπηρίας, τότε οἱ μὴ ὑποκειμένοι εἰς κίνδυνον ἐπιδοτοῦν τὴν ἀσφάλισιν τῶν ὑποκειμένων.

Εἶναι δὲ τὸ ἀσφάλιστρον ἀναπηρίας ὑπερδιπλάσιον τοῦ ἀσφαλίστρον γήρατος (βλ. Ἐκθεσιν καθηγητοῦ Emil Schoenbaum, σελ. 34, εἰσηγητικὴν

ἐπὶ τοῦ Νόμου 5733, "Ἐκδοσις Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, 1931) καὶ καταβάλλεται καὶ ἀπὸ τοὺς μὴ διατρέχοντας κίνδυνον ἀναπηρίας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιπαροχῆς.

Ἄν ὁμως αὐτὸ ἦτο κάτι τὸ ἀναπόφευκτον διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ΙΚΑ, καλύπτουτος πᾶσαν ἐπαγγελματικὴν κατηγορίαν καὶ κατ' ἀνάγκην εἰσπράττουτος ἐνιαίον μέσον ἀσφάλιστρον, εἰς τὴν ὑπὸ κρίσιν περίπτωσιν τῶν αὐστηρῶς διακεκριμένων κατηγοριῶν, μὲ χωριστὸν ἀσφαλιστικὸν φορέα δι' ἐκάστην, θὰ εἶναι καὶ λογικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ ἠθικῶς ἀπαράδεκτον νὰ ἀγνοηθῇ αὐτὸς ὁ διαφορισμὸς καὶ νὰ θεσπισθῇ δι' ὅλας τὰς κατηγορίας ἀδιακρίτως ὡς ἡ αὐτὴ σχέσηις ὕψους εἰσφορῶν καὶ ἐσόδων ἐν γένει πρὸς τὸ ὕψος παροχῶν, νὰ περάσουν δηλαδὴ ὅπως λέγεται συνήθως, ὅλοι ἀπὸ τὸ ἴδιο κόσκινο.

Ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι διαφοραὶ χαρακτηριστικῶν, ἴσως ὀλιγώτερον σημαντικαὶ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω δύο, ποὺ ἐπίσης πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς.

Ἄντι λοιπὸν νὰ ἐπιδίδωνται οἱ διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῆς μελέτης καταργήσεως τῶν κλαδικῶν των Ταμείων εἰς θορυβώδεις καὶ θεαματικὰς ἐνεργείας, ποὺ κινδυνεύουν νὰ διαβληθοῦν εὐκόλως ὡς δημαγωγικαὶ, συνετώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον νομιζομεν ὅτι θὰ ἦτο νὰ ἀξιῶσιν ὅπως δοθοῦν εἰς τὴν δημοσιότητα, μαζὺ μὲ τὸ σχέδιον τοῦ Κώδικος καὶ αἱ ἀναλογιστικαὶ μελέται — ὄχι μία, ἀλλὰ ἰσάριθμοι ἀντίστοιχοι πρὸς τοὺς ὑπὸ ἴδρυσιν χωριστοὺς Ὀργανισμοὺς — βάσει τῶν ὁποίων ἔχουν ὑπολογισθῇ αἱ εἰσφοραὶ καὶ αἱ παροχαὶ εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Καὶ νὰ δοθοῦν ἐπινύμωσις, ὅπως εἶχε συμβῆ μὲ τὰς εἰσηγητικὰς τεχνικὰς ἐκθέσεις τῶν Νόμων 5733 καὶ 6298, τῶν ὁποίων τὴν μὲν πρώτην εἶχε καταρτίσει μία διεθνὴς κορυφὴ εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πράγας Emil Schoenbaum, τὴν δὲ δευτέραν ἡ τριμελὴς ὁμάς Ἀγαλλοπούλου, Μεταλλινοῦ, Ζαρόκωστα, διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ κρίσις ἐπὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν συντακτῶν ἀπὸ τοὺς δυναμένους νὰ ἐκφέρουν ἔγκυρον γνώμην καὶ νὰ ἐδραιωθῇ τὸ αἶσθημα ἐμπιστοσύνης τῶν ἠσφαλισμένων τῶν διαλυομένων Ταμείων ἐπὶ τὴν βιωσιμότητα τῶν νέων Ὀργανισμῶν, ὅταν ἐκ τοῦ δημοσίου ἐλέγχου διαπιστωθῇ ἡ ὀρθότης τῶν γενομένων ὑπολογισμῶν καὶ τῶν ἐφ' ὧν ἐστηρίχθησαν οὗτοι πραγματικῶν δεδομένων.

Διαφορετικὰ, τὴν πειστικότητα τῶν ἀριθμῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ οἰαδήποτε γοητευτικὴ περιγραφή καὶ ὑπόσχεσις εὐημερίας, ποὺ φέρουν ἀπλῶς εἰς τὴν μνήμην τὸ χωρίον ἐκεῖνο τοῦ Ἐπιταφίου, ὅπου ὁ Περικλῆς ἐπέσημαινε τὴν ματαιότητα τῆς ὑπερβολῆς μὲ τοῦτο τὸ λακωνικὸν «ὄστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει» ποὺ ἐσήμαινεν ὅτι πρὸς τὸ παρὸν μὲν θὰ εὐχαριστηθῇ κανεὶς μὲ τὴν ὑπερβολικὴν περιγραφὴν, ἢ πραγματικότης ὁμως θὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κατορθωμάτων.

Καί, ἀκόμη, νὰ μὴ σπεύδουν οἱ διαμαρτυρόμενοι νὰ χαρακτηρίζουν ὡς ὑγιᾶ τάχα τὰ Ταμεία των ἀπλῶς καὶ μόνον διότι δὲν ἔχουν ἐλλείμματα πρὸς τὸ παρὸν, ἐνθυμούμενοι πάντοτε ὅτι πίσω ἔχει τὴν οὐρὰ ἢ ἀχλάδα. Ἔστι δὲ

«πίσω» τὸ ἐγγὺς μέλλον, καὶ ἄς συμβουλευθοῦν ἂν θέλουν οἰονδήποτε εὐσυνείδητον εἰδικόν.

Μοναδικὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν χρονικὴν ἀπόστασιν αὐτοῦ τοῦ ὄριου, καὶ συνεπῶς μεγαλύτεραν πιθανότητα ἐπιβιώσεως ἔχει ἔν καὶ μόνον Ταμεῖον κυρίας συντάξεως, τῶν Τυπογράφων καὶ Μισθωτῶν Γραφικῶν Τεχνῶν, ποὺ θὰ εἶναι κρίμα νὰ καῖ μαζὺ μὲ τὰ ξερά.

Καί, ἄλλην μίαν — τελευταίαν — σύστασιν. Αἱ ἀντεγκλήσεις μεταξύ τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἠσφαλισμένων δὲν ἔχουν τὴν θέσιν των ἐδῶ.

Οἱ ἐπαγγελματίαι βέβαια ὀρθῶς διαπιστώνουν ὅτι τὸ εἰσόδημα τῆς ἐργασίας των διαρρέει πρὸς τὰς Τραπεζάς, ἀφοῦ ὁ προεξοφλητικὸς τόκος τῶν γραμματίων καὶ τῶν συναλλαγματικῶν ποὺ λέγεται μὲν 11%, εἶναι ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦλάχιστον 12% δὲν ἀφήνει περιθώρια κέρδους ἀναλόγου πρὸς τὸν μόχθον, τὰς εὐθύναις καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ἐπιχειρηματίου. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἐντελῶς ἄλλο θέμα διότι — τοὺς πληροφοροῦμεν — ἐνῶ ὅλαι αἱ Τράπεζαι ἐργάζονται ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας κέρδους, τὸ μέσον ὕψος τῶν ἐτησίων ἀποδοχῶν κατὰ κεφαλὴν τοῦ προσωπικοῦ των διαφέρει τεραστίως, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον σειρὰν ποὺ παραθέτομεν, εἰς χιλιόδραχμα, διὰ τὰς πέντε μεγάλας Τραπεζάς, χωρὶς νὰ τὰς κατονομάσωμεν: 67,7 70,5 79,0 114,5 140,0.

Συνεπῶς, ἂν ὑπάρχη — καὶ ὄντως ὑπάρχει—διοχέτευσις τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τοὺς τραπεζοῦπαλλήλους, αὐτὸ δὲν εἶναι γενικὸν φαινόμενον καὶ πάντως δὲν ἐνδιαφέρει τὸ ὑπὸ κρίσιν θέμα τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν.

Καὶ μία ἐπὶ πλέον παραίνεσις πρὸς τοὺς διαμαρτυρομένους κατὰ τῆς συγχωνεύσεως: Ἄν ἡ Κυβέρνησις, ἐνώπιον τῆς συνεχῶς ὄγκουμένης ἀντιδράσεως, ἀναστείλῃ ἢ καὶ ματαιώσῃ τὴν ἴδρυσιν τῶν νέων φορέων, τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων Ταμείων διατηρεῖ πάντοτε τὸ δικαίωμα καὶ ἔχει τὴν ἐκ τοῦ Νόμου ὑποχρέωσιν νὰ τὰ ἐξυγιάνῃ, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐναρμονισμοῦ τοῦ ὕψους τῶν παροχῶν πρὸς τὰ ἔσοδα, ἐνδεχόμενον δηλαδὴ κατὰ πολὺ ὀδυνηρότερον ἀπὸ τὴν ὑποτιθεμένην μείωσιν συνεπείᾳ τῆς ἐνοποιήσεως.